

Amerika pred odkritji

Olmeki so najstarejše ljudstvo na tem ozemlju. Druga ljudstva:

- Misteki
- Zapoteki
- Čarotegi (kanibali) □ Azteki, Maji, Inki
- Čičimeki
- Polteki

Azteki živijo na področju Mehike (11 milijonov ljudi). Tenochtitlan (»v senci kaktusa«) je bilo glavno mesto (300 tisoč ljudi).

Maji živijo na področju današnje Gvatemale in Hondurasa. Nimajo glavnega mesta (Tikal, Copan). Bili so krvoločni. Izumijo koledar.

Inki živijo na ozemlju Peruja. Glavno mesto je Cuzco (»popok sveta«). Imeli so speljane ceste. Machu Pichu □ tja zbežijo, se skrijejo, ko pridejo osvajalci.

Konkvistador □ raziskovalec in hkrati uničevalec kulture. Cilj: oropati, dobiti čim več zlata. Cortez in Pizzaro.

Glavna hrana sta krompir in koruza. Terasa, namakalni sistemi. Kakav □ Azteki delajo kakavne ploščice chocolatl. Kakavova zrna so denarna enota (zelo dragocena). Arašidi, vanilija, paradižnik, paprika, banane, orhideje, tobak.

Živali: lama, koloradski hrošč.

Azteki

Tenochtitlan □ materialnik ostankov ni več

Bili so vojaška družba s strogo hierarhijo.

Sloji:

- kralj + njegova družina
- vojaško plemstvo, duhovščina
- svobodni sloj
- sužnji (vojni plen – povabljeni so za žrtvovanje – 20 tisoč na leto)

Žrtvovanje □ izruvanje srce (utripajočega so darovali bogovom). Kri omogoča vzhod sonca.

Poznali so zelo ostre nože. So precej divja, krvava družba. Azteška država je obsega 11 milijonov ljudi.

Pravo □ temelji na ustnem izročilu (iz roda v rod). Poznajo smrtno kazen, ki velja za tatvino, prešuštvo ali umor. Nihče se ne rodi suženj, otrok je vedno svoboden.

Azteki poznajo 20 glavnih božanstev in še 200 manjših. Najbolj spoštovan je bil bog Quetzalcoatl (pernata kača). Bil je bel bog. Zaradi žalosti je odšel iz tega sveta in je obljubil, da se bo vrnil. V letu trsa (**1363**) ni prišel, leta **1476** spet ni prišel in leta **1519** pride bel človek Cortez s 500 konjeniki in takratni vladar se ni upal bojevati z Cortezom, ker je mislil, da je bog. Tako je Cortez uničil vso azteško kulturo. Belci prinesejo orožje, ogenj, konje in gripo – vse to so nove stvari za Azteke.

Maji

Znani so bili po tem, da so ustanavljali številna mesta – skupek mest. Okrog leta **1200** so ta mesta naenkrat propadla, ne ve se zakaj. Bilo jih je okoli 130 tisoč. Maji naj bi bili precej krvoločni, tudi veliko ljudožercev.

Znani so po:

- eni naj bi bili izumitelji nogometa
- pisava je zelo zapletena □ hieroglifi – 800 znakov, 400 jih znajo prebrati
- koledar □ imeli so 20 mesecev, bil je bolj natančen kot današnji

Inki

To je miroljubno poljedelsko ljudstvo. Imajo kraljevsko ureditev, na čelu je kralj. Inka pomeni kralj.

Imajo ogromno zlata – zlate posode, zlato orodje. Vse obdelujejo z motiko □ motično poljedelstvo. Polja obdelujejo v terasastem načinu. Zemlja je dobrina in vsakemu poročenemu paru pripada kos zemlje. Za vsakega potomca dobiš zemljo. Moški potomec 2x več zemlje kot ženska.

Inkovska kultura se konča leta **1531**, ko pride konkvistador Francisco Pizzaro, ki uniči glavno mesto (potem Machu Pichu). Zadnji inkovski kralj Atahualpa je Pizzaru naredil zlato sobo, vendar ga je ta vseeno nečastno ubil – zadavil ga je.

Vse te kulture uniči bel človek. Ljudje so množično umirali zaradi španske gripe in prenapornega dela. Zato zmanjka ljudi in začnejo uvažati črne sužnje.